

Factors Affecting Participation of People in Solid Waste Management in Luang Prabang District

Vongsengphet SOUKSAVATH

Natural Resources and Environment department of Luang Prabang province, Lao PDR

Abstract

***Correspondence:** Vongsengphet SOUKSAVATH, Natural Resources and Environment department of Luang Prabang province, Tel: +8562077778611, Email: souksavathvongsengphet@gmail.com

Article Info:

Submitted: July 30, 2025

Revised: August 08, 2025

Accepted: August 13, 2025

The purposes of this study were to assess the level of solid waste management practices among residents of Luang Prabang; to examine the level of public participation in solid waste management in Luang Prabang city; and to identify the factors influencing public participation in solid waste management. The research sample consisted of 389 residents of Luang Prabang city, Luang Prabang Province. Data were collected using a questionnaire and analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and enter multiple linear regression. The findings were The overall level of solid waste management practices among residents was good. The practices were ranked in descending order as: Reduce, Repair, Reject, Recycle, and Reuse. The level of public participation in solid waste management was high. Participation aspects were ranked from highest to lowest as: Benefits, Implementation, Evaluation, and Decision-Making. Four key factors were found to influence public participation in solid waste management: government support, expected outcomes, community leadership, and access to information. The regression analysis showed that these factors collectively accounted for 76.36% of the variance in public participation.

Keyword: Solid waste management, Participation

1. ພາກສະເໜີ

ບັນຫາຂີ້ເຫຍື້ອກໍ່ໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບທາງພາຍນອກຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ການຕັດສິນໃຈຂອງນັກທ່ອງທ່ຽວ ເຊິ່ງບັນຫາຂີ້ເຫຍື້ອເປັນບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ສຳຄັນໃນປະເທດພັດທະນາ ແລະ ປະເທດກຳລັງພັດທະນາ ເປັນຜົນເຮັດໃຫ້ຂີ້ເຫຍື້ອມີຈຳນວນຫຼາຍຂຶ້ນໃນອັດຕາທີ່ສູງຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ແລະ ຈຳເປັນຕ້ອງສະແດງອອກເຕັກໂນໂລຊີທີ່ທັນສະໄໝເຂົ້າມາຈຳກັດຂີ້ເຫຍື້ອທີ່ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ບໍ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບພາຍນອກ. ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດກຳລັງພັດທະນາ ຍັງບໍ່ມີລະບົບການຈັດການ ແລະ ກຳຈັດຂີ້ເຫຍື້ອທີ່ມີປະສິດທິພາບ ເນື່ອງຈາກມີບັນຫາການຂາດເຂີນງົບປະມານ ແລະ ຄວາມຮູ້ໃນການຈັດສັນຂີ້ເຫຍື້ອເພີ່ມອີກດ້ວຍ. ດັ່ງນັ້ນ, ຜູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບບັນຫານີ້ບໍ່ວ່າຈະເປັນຜູ້ຜະລິດ, ຜູ້ປະກອບການ, ຜູ້ບໍລິໂພກ, ນັກທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີໜ້າທີ່ຈຳກັດ ຈຶ່ງບໍ່ໄດ້ຄຳນຶງເຖິງຕົ້ນທຶນ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບ ທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນຂອບເຂດການກະທຳຂອງຕົນ ເຖິງແມ່ນວ່າການຄິດໄລ່ຄ່າເກັບຂີ້ເຫຍື້ອ ແລະ ຈຳກັດຂີ້ເຫຍື້ອຍັງບໍ່ສະທ້ອນຕົ້ນທຶນ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບພາກເອກະຊົນທັງໝົດ ສ່ວນໃຫຍ່ລັດຖະບານຈະຈ່າຍເງິນອຸດໜູນການຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອເປັນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ, ໂດຍຂີ້ເຫຍື້ອໃນ ສປປ ລາວ ເປັນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມສ່ວນໃຫຍ່ມາຈາກການໃຊ້ປະລາສຕິກ, ໂດຍຂີ້ເຫຍື້ອ ສປປ ລາວ ເປັນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມສ່ວນໃຫຍ່ມາຈາກການໃຊ້ປະລາສຕິກ ໂດຍການນຳໃຊ້ປະລາສຕິກຂອງນັກທ່ອງທ່ຽວມີປະມານ 120 ລ້ານແກ້ວຕໍ່ປີ. ນອກຈາກນັ້ນ ຍັງມີການຈຸດຂີ້ເຫຍື້ອຫຼື ຈຸດປະລາສຕິກທີ່ເປັນການປ່ອຍອາຍຄາບອນໄດອອກໄຊສຸອາກາດ ແລະ ມີຜົນກະທົບຕໍ່ສຸຂະພາບຂອງຄົນ ໂດຍບັນຫາຂີ້ເຫຍື້ອ ມາຈາກ: (1) ບັນຫາການຂະຫຍາຍຕົວຂອງອຸດສາຫະກຳການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ຈຸດໝາຍປາຍທາງຂອງນັກທ່ອງທ່ຽວທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດຈຳນວນເພີ່ມຂຶ້ນ. (2) ບັນຫາລະບົບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການຈຳກັດຂີ້ເຫຍື້ອບໍ່ມີປະສິດທິພາບ. (3) ບັນຫາຂີ້ຈຳກັດໃນເລື່ອງງົບປະມານ ແລະ

ບຸກຄະລາກອນໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການກຳຈັດຂີ້ເຫຍື້ອ. (4) ບັນຫາການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນໃນຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອຂອງປະຊາຊົນ. (5) ບັນຫາຕົ້ນທຶນກຳຈັດຂີ້ເຫຍື້ອຍັງບໍ່ສະທ້ອນຕົ້ນທຶນ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບຂອງປະຊາຊົນ ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ລັດຖະບານຈະຈ່າຍເງິນອຸດໜູນກຳຈັດຂີ້ເຫຍື້ອຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ (Environlao, 2019).

ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການກຳຈັດຂີ້ເຫຍື້ອໃນນະຄອນ ຫຼວງພະບາງ ເປັນໜ້າທີ່ຂອງຫ້ອງການບໍລິການ ນະຄອນ ຫຼວງພະບາງ ໂດຍເກັບມ້ຽນ-ຂົນສົ່ງຂີ້ເຫຍື້ອເປັນໜ້າທີ່ຂອງຫ້ອງການບໍລິການນະຄອນ ຫຼວງພະບາງ ແລະ ບໍລິສັດສາຍນ້ຳຄານສະອາດ ຈຳກັດຜູ້ດຽວ, ສ່ວນບໍລິສັດອິນຟຣາໂຊລ ຈຳກັດຜູ້ດຽວ ເປັນຜູ້ດຳເນີນງານກ່ຽວກັບລະບົບເກັບເງິນຄ່າຂີ້ເຫຍື້ອທັນສະໄໝ. ໃນປີ 2024 ສັນຍາໃນເກັບຄ່າຂີ້ເຫຍື້ອຕົວຈິງທັງໝົດ 13,096 ສັນຍາ ເຊິ່ງກວດເອົາ ໂດຍປະຊາຊົນມີສ່ວນຮ່ວມໃນການສະໜັບສະໜູນໃນຈ່າຍຄ່າຂີ້ເຫຍື້ອໄດ້ທັງໝົດ 19,055,832,000 ກີບ. ບັນຫາຂີ້ເຫຍື້ອເປັນຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍໃນການບໍລິຫານຈັດດ້ານຂີ້ເຫຍື້ອ ໃນເທດສະບານນະຄອນ ຫຼວງພະບາງ ເຊິ່ງປະກອບມີຄື: 1) ປະຊາຊົນ ແລະ ພາກທຸລະກິດຍັງບໍ່ປະທັບໃຈທີ່ການບໍລິການ ບາງເຂດເພີ່ມຕຽວ ແລະ ຕ້ອງການຄຸນນະພາບການບໍລິການທີ່ຮັບປະກັນໄປຕາມຕາຕະລາງທີ່ກຳນົດ; 2) ການເກັບ ແລະ ຂົນສົ່ງຂີ້ເຫຍື້ອຍັງມີເກັບ ແລະ ຂົນສົ່ງໄປບໍ່ໝົດ ແລະ ຍັງເກັບເງິນເພີ່ມໂດຍສະເພາະຢູ່ພາກສ່ວນທຸລະກິດ; 3) ປະຊາຊົນ ແລະ ພາກສ່ວນທຸລະກິດ ມີການແຈ້ງຢຸດ ແລະ ຍົກເລີກສັນຍາເຮັດໃຫ້ມີໜີ້ຄ່າງຊຳລະຂີ້ເຫຍື້ອເພີ່ມຂຶ້ນໃນປະລິມານຫຼວງຫຼາຍ; 4) ຂາດແຮງງານ ແລະ ມີການເຂົ້າ-ອອກການເຮັດວຽກຢູ່ເລື້ອຍໆ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ການປະຕິບັດວຽກງານບໍ່ຕໍ່ເນື່ອງ; 5) ປະຊາຊົນຈຳນວນໜຶ່ງບໍ່ຈົ່ງໃຈຊຳລະເງິນ ແລະ ລັກຖິ້ມຂີ້ເຫຍື້ອໃສ່ຂອງຄົນອື່ນ; 6) ພະນັກງານເກັບເງິນຂີ້ເຫຍື້ອບໍ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕົວຕົນ ແລະ ມີແນວຄິດບໍ່ຊື່ສັດ (Infrasol, 2025).

ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນມີບົດບາດສໍາຄັນຕໍ່ຂະບວນການພັດທະນາປະເທດຊາດ ໂດຍ Arnstien (1969), Berkley (1995), Creighton (2005), Erwin (1976), Putti (1978) ແລະ United Nation (1981) ໄດ້ຄວາມໝາຍການມີສ່ວນຮ່ວມໝາຍເຖິງການທີ່ໃຫ້ປະຊາຊົນເຂົ້າມາມີສ່ວນຮ່ວມກັບກຸ່ມ ຫຼື ກິດຈະການຕ່າງໆ ທີ່ຕົນເອງໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຫຼື ຜົນກະທົບ ແລະ ເພື່ອຊ່ວຍແກ້ໄຂບັນຫາ ແລະ ພັດທະນາຊຸມຊົນຂອງຕົນເອງ ດ້ວຍຄວາມເຕັມໃຈ ໃນທາງກົງ ແລະ ທາງອ້ອມ ທັງໃນຮູບແບບກຸ່ມ ຫຼື ມີສ່ວນຮ່ວມດ້ວຍຕົນເອງ. ຂະບວນການມີສ່ວນຮ່ວມຕັ້ງແຕ່ເລີ່ມຕົ້ນຈົນຈົບຂະບວນການໄດ້ແກ່: ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຕັດສິນໃຈ, ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການປະຕິບັດ, ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການປະເມີນຜົນ (Cohen & Uphoff, 1981).

ສະນັ້ນ, ຜູ້ຄົນຄວ້າຈິງໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນ ແລະ ສົນໃຈໃນການຄົ້ນຄວ້າ ປັດໄຈທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອເຂດເທດສະບານນະຄອນ ຫຼວງຜະບາງ ເພື່ອແນວທາງແກ້ໄຂບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຕອບສະໜອງການບໍລິການໃຫ້ເກີດປະໂຫຍດແກ່ຊຸມຊົນ ແລະ ການຂັບເຄື່ອນການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນໂຄງການດ້ານການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ໂດຍການຄົ້ນຄວ້າມີຈຸດປະສົງ ເພື່ອສຶກສາ: 1) ລະດັບການປະຕິບັດໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອຂອງປະຊາຊົນ ຢູ່ເທດສະບານນະຄອນ ຫຼວງຜະບາງ, 2) ລະດັບການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອ ເຂດເທດສະບານນະຄອນ ຫຼວງຜະບາງ ແລະ 3) ປັດໄຈທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອ ເຂດເທດສະບານນະຄອນ ຫຼວງຜະບາງ ແຂວງຫຼວງຜະບາງ.

2. ອຸປະກອນ ແລະ ວິທີການ

2.1 ປະຊາກອນ ແລະ ກຸ່ມຕົວຢ່າງ

ປະຊາກອນຄື ປະຊາຊົນ ທີ່ອາໄສ ແລະ ດຳລົງຊີວິດ ໃນເທດສະບານນະຄອນຫຼວງຜະບາງ ແຂວງຫຼວງຜະບາງ ທີ່ມີສັນຍາໃນລະບົບເກັບຄ່າຂີ້ເຫຍື້ອ ນຳບໍລິສັດອິນຟຣາສອນ ຈຳກັດພຽງຜູ້ດຽວ ຈຳນວນ 13,096 ຄອບຄົວ (Infrasol, 2025).

ກຸ່ມຕົວຢ່າງກຳນົດຈາກສູດ Taro Yamane (Yamane, 1973) ເຊິ່ງໄດ້ຂະໜາດ ຈຳນວນ 389 ຄອບຄົວ ໂດຍເອົາຕົວແທນຄອບຄົວລະ 1 ຄົນ ລວມເປັນ 389 ຄົນ.

2.2 ເຄື່ອງມືໃນການຄົ້ນຄວ້າ

ເຄື່ອງມືທີ່ໃຊ້ໃນການຄົ້ນຄວ້າຄັ້ງນີ້ແມ່ນແບບສອບຖາມ ເຊິ່ງປະກອບມີ 3 ພາກສ່ວນຄື: ການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອຂອງປະຊາຊົນຢູ່ເທດສະບານນະຄອນ ຫຼວງຜະບາງ ຕາມຫຼັກການ 5Rs, ລະດັບການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອໃນນະຄອນ ຫຼວງຜະບາງ ແລະ ລະດັບປັດໄຈໃນການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອໃນນະຄອນ ຫຼວງຜະບາງ ແຂວງຫຼວງຜະບາງ.

ການສ້າງເຄື່ອງມືໃນການຄົ້ນຄວ້າໄດ້ອີງໃສ່: ແນວຄວາມຄິດກ່ຽວກັບການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອຂອງຄົວເຮືອນຕາມຫຼັກການ 5Rs (Balwan et al., 2022), ແນວຄິດກ່ຽວກັບປັດໄຈໃນການມີສ່ວນຮ່ວມ (Krudkaew, 2020) ແລະ ແນວຄິດການມີສ່ວນຮ່ວມ (Cohen & Uphoff, 1981) ເພື່ອເປັນແນວທາງໃນການສ້າງເຄື່ອງມື. ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ນຳເຄື່ອງມືໄປຜ່ານຜູ້ຊຽວຊານ ຈຳນວນ 3 ທ່ານ ເພື່ອຫາຄຸນນະພາບຂອງເຄື່ອງມືໃຫ້ມີຄວາມສອດຄ່ອງກັບຈຸດປະສົງໃນການຄົ້ນຄວ້າ.

2.3 ການເກັບກຳລວມຂໍ້ມູນ

ຜູ້ຄົນຄວ້າໄດ້ລົງເກັບກຳຂໍ້ມູນດ້ວຍຕົນເອງ ເຊິ່ງຂຽນໜັງສືສະໜັບສະໜູນໃນເທດສະບານນະຄອນຫຼວງຜະບາງ ຈັດກອງປະຊຸມ ແລະ ເຊີນປະຊາຊົນເຂົ້າຮ່ວມ ໂດຍເອົາຕົວແທນຄອບຄົວລະ 1 ຄົນ ເພື່ອອະທິບາຍໃຫ້ປະຊາຊົນເຂົ້າໃຈໃນການຕອບແບບສອບຖາມ ແລະ ແຈກຢາຍແບບສອບຖາມໃຫ້ປະຊາຊົນ ຈຳນວນ 389 ຄົນ. ຫຼັງຈາກປະຊາຊົນຕອບແລ້ວເກັບລວມຂໍ້ມູນຢ່າງເປັນລະບົບລວມທັງກວດກາຄວາມຖືກຕ້ອງ ແລະ ຄົບຖ້ວນແລ້ວມາປ້ອນຂໍ້ມູນເຂົ້າໂປຣແກຣມ SPSS ເພື່ອດຳເນີນການວິເຄາະ ແລະ ແປຜົນການຄົ້ນຄວ້າ.

2.4 ແບບຈຳລອງທາງເສດຖາມິຕິ

ແບບຈຳລອງທາງເສດຖາມິຕິ ແມ່ນອີງໃສ່ສົມຜົນຖົດຖອຍຜະຫຼຸດູນ (Mushtak, 2012) ໂດຍມີສົມຜົນ ດັ່ງນີ້:

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \beta_4 X_4 + \beta_5 X_5 + \beta_6 X_6 + \varepsilon$$

ໂດຍ Y ຄືລະດັບການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອ, ສ່ວນ X_1, X_2, X_3, X_4, X_5 ແລະ X_6 ຄື ປັດໄຈດ້ານການສະໜັບສະໜູນຂອງລັດຖະບານ, ປັດໄຈດ້ານຜົນປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ຮັບ, ປັດໄຈດ້ານຜູ້ນຳຊຸມຊົນ, ປັດໄຈດ້ານທັດສະນະຄະດີ, ປັດໄຈດ້ານຈິດອາສາສະໝັກ ແລະ ປັດໄຈດ້ານການໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ຕາມລຳດັບ ໂດຍ β_0 ຄືຄ່າຄົງທີ່ຂອງສົມຜົນການຖົດຖອຍ; $\beta_1, \beta_2, \beta_3, \beta_4, \beta_5, \beta_6$ ຄືຄ່າສຳປະສິດຂອງສົມຜົນການຖົດຖອຍຂອງຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ $X_1, X_2, X_3, X_4, X_5, X_6$ ແລະ ε ຄືຄວາມຄາດເຄື່ອນໃນການປະເມີນຄ່າ ($\varepsilon = Y - \bar{Y} = 0$).

2.5 ວິທີການວິເຄາະຂໍ້ມູນ

ບັນດາຂໍ້ມູນທັງໝົດທີ່ໄດ້ມາຈາກແບບສອບຖາມແມ່ນນຳມາວິເຄາະໂປຣມແກຣມສຳເລັດຮູບທາງສະຖິຕິ (SPSS version 2025) ເພື່ອວິເຄາະຫາຄ່າສະເລ່ຍ (Mean), ຄ່າຜັນປ່ຽນມາດຕະຖານ (Standard Deviation) ແລະ ການປະເມີນຄ່າສົມຜົນຖົດຖອຍຜະຫຼຸດູນ (Multiple Regression) ດ້ວຍວິທີ Enter (Montgomery et al., 2012) ເພື່ອວິເຄາະປັດໄຈທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອໃນເທດສະບານນະຄອນ ຫຼວງຜະບາງ ແຂວງຫຼວງຜະບາງ ດັ່ງນີ້:

- P-Value <0.05 ປັດໄຈດັ່ງກ່າວສົ່ງຜົນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອໃນເທດສະບານນະຄອນ ຫຼວງຜະບາງ.

- P-Value >0.05 ປັດໄຈດັ່ງກ່າວບໍ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອໃນເທດສະບານນະຄອນ ຫຼວງຜະບາງ.

3. ຜົນໄດ້ຮັບ

3.1 ລະດັບການປະຕິບັດໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອຂອງປະຊາຊົນ ຢູ່ເທດສະບານນະຄອນ ຫຼວງຜະບາງ ແຂວງຫຼວງຜະບາງ

ຈາກຜົນການວິເຄາະພົບວ່າປະຊາຊົນຢູ່ເທດສະບານນະຄອນ ຫຼວງຜະບາງ ແຂວງຫຼວງຜະບາງ ໂດຍລວມມີການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອ ປະຕິບັດຢູ່ໃນລະດັບດີ ດ້ວຍຄ່າສະເລ່ຍເທົ່າກັບ 3.51 ແລະ ຄ່າຜັນປ່ຽນມາດຕະຖານເທົ່າກັບ 0.51 ເຊິ່ງມາຈາກດ້ານການຫຼຸດຜ່ອນການນຳໃຊ້ (Reduce) ໃນເລື່ອງການຊື້ສິນຄ້າທີ່ມີຄຸນນະພາບ ແລະ ອາຍຸການໃຊ້ງານຍາວນານ; ຮອງລົງມາດ້ານການສ້ອມແປງໃໝ່ (Repair) ໃນເລື່ອງການສ້ອມແປງອຸປະກອນເຄື່ອງໃຊ້ທີ່ຍັງສາມາດສ້ອມແປງແລ້ວກັບມາໃຊ້ໃໝ່ໄດ້ແທນການຈະຊື້ໃໝ່; ດ້ານການຫຼີກລ່ຽງ (Reject) ໃນເລື່ອງການຫຼີກລ່ຽງການໃຊ້ຜະລິດຕະພັນທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດອັນຕະລາຍ; ດ້ານການນຳໄປແປຮູບໃໝ່ (Recycle) ໃນ

ເລື່ອງການເກັບລວບລວມກະປອງ ຫຼື ແກ້ວໂລຫະ ຫຼື ເຈ້ຍຕ່າງໆ ເພື່ອ ໄວ້ຂາຍໃຫ້ຜູ້ຮັບຊື້ຂອງເສດເຫຼືອ; ດ້ານການນຳໃຊ້ຊ້າ (Reuse) ໃນ ເລື່ອງການນຳເສື້ອຜ້າ ຫຼື ສິ່ງຂອງຕ່າງໆ ທີ່ຍັງຢູ່ໃນສະພາບດີ ນຳໄປ ບໍລິຈາກໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນເພື່ອໄປໃຊ້ຊ້າແທນການຖິ້ມເປັນຂີ້ເຫຍື້ອ.

3.2 ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນຕໍ່ການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອ ເຂດເທດສະບານນະຄອນ ຫຼວງພະບາງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ

ຈາກຜົນການວິເຄາະພົບວ່າປະຊາຊົນຢູ່ເທດສະບານນະຄອນ ຫຼວງພະບາງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ທີ່ຕອບແບບສອບຖາມ ຈຳນວນ 389 ຄົນ ໂດຍລວມການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອ ຢູ່ ໃນລະດັບປານກາງ ດ້ວຍຄ່າສະເລ່ຍເທົ່າກັບ 3.35 ຄ່າຜັນປ່ຽນ ມາດຕະຖານເທົ່າກັບ 0.50 ເຊິ່ງມາຈາກການມີສ່ວນຮ່ວມດ້ານການຮັບ ຜົນປະໂຫຍດ ໃນດ້ານການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມໃຫ້ມີຄວາມ ສະອາດ ແລະ ໜ້າຢູ່ ໂດຍບໍ່ຖິ້ມຂີ້ເຫຍື້ອລົງແມ່ນ້ຳ ຫຼື ຖະໜົນ ແລະ ບໍ່ ຈຸດຂີ້ເຫຍື້ອໃນຄົວເຮືອນ; ຮອງລົງມາການມີສ່ວນຮ່ວມດ້ານການ ປະຕິບັດງານ ໃນດ້ານການເສຍຄ່າທຳນຽມໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ ເຫຍື້ອໃຫ້ແກ່ໜ່ວຍງານລັດຖະບານ; ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນດ້ານການປະ ເມີນຜົນການປະຕິບັດງານກ່ຽວກັບການຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອຂອງ ຜະນັກງານຫ້ອງການພັດທະນາຕົວເມືອງຫຼວງພະບາງ ແລະ ການມີສ່ວນ ຮ່ວມດ້ານການຕັດສິນໃຈ ໃນດ້ານການໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ສະເໜີແນວທາງໃນການຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອ.

3.3 ປັດໄຈທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນໃນ ການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອ ເຂດເທດສະບານນະຄອນ ຫຼວງພະບາງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ

ຈາກການຄົ້ນຄວ້າ ພົບວ່າປັດໄຈທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງປະຊາຊົນໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອ ເຂດເທດສະບານ ນະຄອນ ຫຼວງພະບາງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ໃນລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງ ສະຖິຕິ 0.05 ປະກອບ 4 ປັດໄຈຄື: ປັດໄຈດ້ານການສະໜັບສະໜູນ ຂອງລັດຖະບານ, ປັດໄຈດ້ານຜົນປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ຮັບ, ປັດໄຈດ້ານຜູ້ນຳ ຊຸມຊົນ, ປັດໄຈດ້ານການໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ໂດຍມີຄວາມສຳຄັນ ທາງດຽວກັນໃນທາງດຽວກັນ. ສ່ວນປັດໄຈດ້ານທັດສະນະຄະຕິ ແລະ ປັດໄຈດ້ານການມີອາສາສະໝັກ ບໍ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງ ປະຊາຊົນໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອ ເຂດເທດສະບານນະຄອນ ຫຼວງພະບາງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ໃນລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.05 ເຊິ່ງສົມຜົນການຖືກຖອຍສາມາດຜະຍາກອນການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງປະຊາຊົນໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອ ເຂດເທດສະບານ ນະຄອນ ຫຼວງພະບາງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ໄດ້ເຖິງ 76.36%.

4. ວິພາກຜົນ

1) ຈາກສຶກສາພົບວ່າປະຊາຊົນຢູ່ເທດສະບານນະຄອນ ຫຼວງພະ ບາງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ໄດ້ດຳເນີນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການບໍລິຫານ ຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອ ຕາມຫຼັກການ 5Rs ໂດຍລວມມີການປະຕິບັດ ຢູ່ໃນ ລະດັບດີ. ການຄົ້ນຄວ້າສອດຄ່ອງກັບ Pansuwan (2016) ທີ່ໄດ້ ຄົ້ນຄວ້າຄວາມຮູ້ ແລະ ທັດສະນະຄະຕິໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ ເຫຍື້ອໃນຄົວເຮືອນຂອງປະຊາຊົນໃນເຂດພື້ນທີ່ອົງການບໍລິຫານບ້ານ ໜອງຕະພານ ເມືອງບ້ານຄາຍ ແຂວງລະຍອງ (ໄທ) ໃນດ້ານທັດສະນະ ຄະຕິໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອໃນຄົວເຮືອນຂອງປະຊາຊົນ ຕາມຫຼັກການ 3Rs ຢູ່ລະດັບປານກາງ ຄື ການຫຼຸດຜ່ອນການນຳໃຊ້ (Reduce), ດ້ານການນຳໃຊ້ຊ້າ (Reuse) ແລະ ດ້ານການນຳໄປແປ ຮູບໃໝ່ (Recycle). ການຄົ້ນຄວ້າຍັງສອດຄ່ອງກັບ Chuenban (2013) ທີ່ໄດ້ຄົ້ນຄວ້າພຶດຕິກຳການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອໃນຄົວ ເຮືອນຂອງປະຊາຊົນໃນເທດສະບານບ້ານນາປາ ເມືອງຊົນບຸລີ ແຂວງ

ຊົນບຸລີ ໂດຍລວມມີພຶດຕິກຳການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອ ຕາມ ຫຼັກການ 5Rs ຢູ່ລະດັບດີ. ການຄົ້ນຄວ້າຍັງສອດຄ່ອງກັບ Pengsa (2023) ທີ່ໄດ້ຄົ້ນຄວ້າພຶດຕິກຳການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອຂອງ ປະຊາຊົນເຂດເທດສະບານເມືອງບ້ານສ່ວນເທດສະບານແຂງຊົນບຸລີ ຕາມຫຼັກການ 5Rs ຢູ່ລະດັບດີ. ການຄົ້ນຄວ້າຍັງສອດຄ່ອງກັບ Somsamone (2019) ທີ່ໄດ້ຄົ້ນຄວ້າການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນ ໃນການຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອ ເຂດມໍລະດົກໂລກນະຄອນ ຫຼວງພະບາງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ໃນດ້ານການຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອ ຕາມຫຼັກການ 5Rs. ການຄົ້ນຄວ້າແຕກຕ່າງຈາກ Bousong (2018) ທີ່ໄດ້ສຶກສາປັດໄຈ ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອຂອງປະຊາຊົນຂອງ ອົງການບໍລິຫານເຂດບ້ານເຂົາທະລຸ ເມືອງສາວີ ແຂວງຊຸມພອນ (ໄທ) ໃນທຸກດ້ານ. ສະນັ້ນ, ຫ້ອງການບໍລິການ ນະຄອນ ຫຼວງພະບາງ ຄວນນຳໃຊ້ບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອຕາມຫຼັກການ 5Rs ໃຫ້ຊັດເຈນ ແລະ ເປັນຮູບປະທຳ, ຄວນກຳນົດນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບການການຫຼຸດ ປະລິມານຂີ້ເຫຍື້ອໃນຄົວເຮືອນ ໂດຍການຈັດຕັ້ງກຸ່ມໃນຊຸມຊົນກ່ຽວ ກັບການຄັດແຍກ ແລະ ການແປສະພາບຈາກຂີ້ເຫຍື້ອໝູນວຽນມາໃຊ້ໃ ໝ, ລວມທັງການຈັດຫາຖັງຂີ້ເຫຍື້ອເພື່ອຮອງຮັບຂີ້ເຫຍື້ອອັນຕະລາຍ, ຂີ້ເຫຍື້ອທີ່ເກີດມີນະລະພິດ ແລະ ທຳລາຍໄດ້ຍາກ.

2) ຈາກການສຶກສາພົບວ່າປະຊາຊົນຢູ່ເທດສະບານນະຄອນ ຫຼວງພະບາງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ໂດຍລວມມີສ່ວນຮ່ວມໃນການ ບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອ ຢູ່ໃນລະດັບປານກາງ ເຊິ່ງການມີສ່ວນຮ່ວມ ປະກອບ 4 ດ້ານຄື: ດ້ານການຮັບຜົນປະໂຫຍດ, ການມີສ່ວນຮ່ວມດ້ານ ການປະຕິບັດງານ, ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນດ້ານການປະເມີນຜົນ, ການມີ ສ່ວນຮ່ວມດ້ານການຕັດສິນໃຈ. ການຄົ້ນຄວ້າສອດຄ່ອງກັບ Sutthison (2019) ທີ່ໄດ້ຄົ້ນຄວ້າປັດໄຈທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງປະຊາຊົນໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອຂອງອົງການບໍລິຫານ ເຂດກຸ່ມບ້ານດູກອີງ ເມືອງໜອງຮີ ແຂວງຮ່ອຍເອັດ (ໄທ) ໃນເລື່ອງ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອ ໃນ ເຂດກຸ່ມບ້ານດູກອີງ ເມືອງໜອງຮີ ແຂວງຮ່ອຍເອັດ ໃນທຸກດ້ານ ແຕ່ ລະດັບການມີສ່ວນຮ່ວມຢູ່ລະດັບຫຼາຍ. ການຄົ້ນຄວ້າຍັງສອດຄ່ອງກັບ Krudkaew (2020) ທີ່ໄດ້ຄົ້ນຄວ້າປັດໄຈທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງປະຊາຊົນໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອໃນຊຸມຊົນເຂດອົງການ ປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນບ້ານພູຕາຫຼວງ ເມືອງສັດຕາທິບ ແຂວງຊົນບຸລີ ໃນ ທຸກດ້ານ ແລະ ລະດັບການມີສ່ວນຮ່ວມຢູ່ລະດັບປານກາງ. ການ ຄົ້ນຄວ້າຍັງສອດຄ່ອງກັບ Bousong (2018) ທີ່ໄດ້ສຶກສາປັດໄຈການ ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອຂອງປະຊາຊົນຂອງ ອົງການບໍລິຫານເຂດບ້ານເຂົາທະລຸ ເມືອງສາວີ ແຂວງຊຸມພອນ (ໄທ) ໃນທຸກດ້ານ. ສະນັ້ນ, ຫ້ອງການບໍລິການ ນະຄອນ ຫຼວງພະບາງ ຄວນມີ ນະໂຍບາຍ ແລະ ສະໜັບສະໜູນການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນ ໃນ ການຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບໂຄງການ ຫຼື ກິດຈະກຳໃນການຈັດການ ຂີ້ເຫຍື້ອຂອງປະຊາຊົນໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ, ຄວນມີການປະຊາສຳພັນໃຫ້ ປະຊາຊົນເຂົ້າມາມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຕັດສິນໃຈໃນການເລືອກວັດສະ ດຸ-ອຸປະກອນສຳລັບການນຳມາເປັນພາສະນະຮັບຮອງຂີ້ເຫຍື້ອ, ຈັດເວທີ ປະຊາສຳພັນເພື່ອໃຫ້ປະຊາຊົນມີສ່ວນຮ່ວມໃນການກຳນົດຄ່າທຳນຽມ ໃນການຈັດເກັບຂີ້ເຫຍື້ອ ລວມທັງໃຫ້ປະຊາຊົນເຂົ້າມາວິເຄາະ ແລະ ແກ້ໄຂບັນຫາກ່ຽວກັບການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອ ແລະ ແຕ່ງຕັ້ງຕົວ ແທນປະຊາຊົນເຂົ້າຮ່ວມເປັນກຳມະການຄັດເລືອກໂຄງການ ຫຼື ກິດຈະ ກຳການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອ.

3) ຈາກການສຶກສາປັດໄຈທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງ ປະຊາຊົນໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອ ເຂດເທດສະບານ

ນະຄອນຫຼວງພະບາງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ປະກອບມີ 4 ປັດໄຈ ຄື ປັດໄຈດ້ານການສະໜັບສະໜູນຂອງລັດຖະບານ, ປັດໄຈດ້ານຜົນປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ຮັບ, ປັດໄຈດ້ານຜູ້ນຳຊຸມຊົນ ແລະ ປັດໄຈດ້ານການໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານ. ການຄົ້ນຄວ້າສອດຄ່ອງກັບ Sutthison (2019) ທີ່ໄດ້ຄົ້ນຄວ້າປັດໄຈທີ່ສິ່ງຜົນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອຂອງອົງການບໍລິຫານ ເຂດກຸ່ມບ້ານດູກອີງເມືອງໜອງຮີ ແຂວງຮ່ອຍເອັດ (ໄທ) ໃນ 3 ປັດໄຈດ້ານການສະໜັບສະໜູນພາກລັດ, ປັດໄຈດ້ານຜູ້ນຳຊຸມຊົນ ແລະ ປັດໄຈເຄື່ອນຍ້າຍຊຸມຊົນ. ການຄົ້ນຄວ້າສອດຄ່ອງກັບ Krudkaew (2020) ທີ່ໄດ້ຄົ້ນຄວ້າປັດໄຈທີ່ມີຜົນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອໃນຊຸມຊົນເຂດອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນບ້ານພູຕາຫຼວງ ເມືອງສັດຕາຫີບ ແຂວງຊົນບຸລີ ໃນ 3 ປັດໄຈດ້ານການໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ປັດໄຈດ້ານຜູ້ນຳຊຸມຊົນ, ປັດໄຈດ້ານການສະນັບສະໜູນພາກລັດ. ການຄົ້ນຄວ້າແຕກຕ່າງຈາກ Bousong (2018) ທີ່ໄດ້ຄົ້ນຄວ້າປັດໄຈການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອຂອງປະຊາຊົນຂອງອົງການບໍລິຫານເຂດບ້ານເຂົາທະລຸ ເມືອງສາວີ ແຂວງຊຸມພອນ (ໄທ). ສະນັ້ນ, ອົງການບໍລິຫານນະຄອນ ຫຼວງພະບາງ ຕ້ອງໃຫ້ຄວາມສຳຄັນປັດໄຈທີ່ສິ່ງຜົນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອເຂດເທດສະບານນະຄອນ ຫຼວງພະບາງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ໃນປັດໄຈດ້ານການສະໜັບສະໜູນຂອງລັດຖະບານ, ປັດໄຈດ້ານຜົນປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ຮັບ, ປັດໄຈດ້ານຜູ້ນຳຊຸມຊົນ ແລະ ປັດໄຈດ້ານການໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານ. ນອກຈາກນັ້ນ, ກຳນົດປັດໄຈການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອ ເຂດເທດສະບານນະຄອນຫຼວງພະບາງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ເປັນນະໂຍບາຍການສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອ.

5. ສະຫຼຸບ

ປະຊາຊົນຢູ່ເທດສະບານນະຄອນ ຫຼວງພະບາງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອ ຕາມຫຼັກການ 5Rs ໂດຍລວມມີການປະຕິບັດ ຢູ່ໃນລະດັບດີ ເຊິ່ງມາຈາກດ້ານການຫຼຸດຜ່ອນການນຳໃຊ້ (Reduce), ດ້ານການສ້ອມແປງໃໝ່ (Repair), ດ້ານການຫຼີກລ້ຽງ (Reject), ດ້ານການນຳໄປແປຮູບ ໃໝ່ (Recycle), ດ້ານການນຳໃຊ້ຊ້ຳ (Reuse) ຕາມລຳດັບ.

ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອ ຢູ່ເທດສະບານນະຄອນ ຫຼວງພະບາງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ຢູ່ໃນລະດັບປານກາງ ເຊິ່ງມາຈາກການມີສ່ວນຮ່ວມດ້ານການຮັບຜົນປະໂຫຍດ, ການມີສ່ວນຮ່ວມດ້ານການປະຕິບັດງານ, ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນດ້ານການປະເມີນຜົນ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມດ້ານການຕັດສິນໃຈ.

ປັດໄຈທີ່ສິ່ງຜົນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອເຂດເທດສະບານນະຄອນ ຫຼວງພະບາງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ປະກອບ 4 ປັດໄຈ ຄື: ປັດໄຈດ້ານການສະໜັບສະໜູນຂອງລັດຖະບານ, ປັດໄຈດ້ານຜົນປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ຮັບ, ປັດໄຈດ້ານຜູ້ນຳຊຸມຊົນ ແລະ ປັດໄຈດ້ານການໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ເຊິ່ງສົມຜົນການຖືກຖອຍສາມາດພະຍາກອນການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອ ໄດ້ເຖິງ 76.36%.

6. ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ

ຂ້າພະເຈົ້າໃນນາມຜູ້ຄົນຄວ້າວິທະຍາສາດຂໍປະຕິຍານຕົນວ່າຂໍ້ມູນທັງໝົດທີ່ມີໃນບົດຄວາມວິຊາການດັ່ງກ່າວນີ້ແມ່ນບໍ່ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງຜົນປະໂຫຍດກັບພາກສ່ວນໃດ ແລະ ບໍ່ໄດ້ເອື້ອປະໂຫຍດໃຫ້ກັບ

ພາກສ່ວນໃດພາກສ່ວນໜຶ່ງ, ກໍລະນີມີການລະເມີດໃນຮູບການໃດໜຶ່ງຂ້າພະເຈົ້າມີຄວາມຍິນດີທີ່ຈະຮັບຜິດຊອບແຕ່ພຽງຜູ້ດຽວ.

7. ເອກະສານອ້າງອີງ

- Arnstien, S. R. (1969). A ladder of citizen participation. *Journal of American institute of planners*, 35(4), 216-224.
- Balwan, W. K., Singh, A., & Kour, S. (2022). 5R's of zero waste management to save our green planet: A narrative review. *European Journal of Biotechnology and Bioscience*, 10(1), 7-11.
- Berkley, G. E. (1975). *The craft of public administration*. Boston: Allyn and Bacon publishing.
- Bousong, S. (2018). *The participation factors in cabbage management of people in Kaotalu sub-district administration organization, Sawi district, Chumphon province* [Master thesis]. Rajabhat Maha Sarakham University <https://fulltext.rmu.ac.th/fulltext/2561/M126615/Buasong%20Sonthaya.pdf>
- Cohen, J., & Uphoff, N. T. (1981). *Rural development participation: concept and measure for project desins implementation and evaluation. Rural development committee center for international studies*. New York: Cornell University Press.
- Creighton, J. L. (2005). *The public participation handbook*. San francisco, AC: Jossey-Bass publishing.
- Chuenban, S. (2013). *Public behavior on household waste management in Tambon Napa, Amphur Muang, Chonburi Province*. [Master thesis]. Burapha University <https://buiir.buu.ac.th/handle/1234567890/16787>.
- Environlao. (2019, september 17). *Conference on reducing the use of single-use plastics in the tourism industry*. Retrieved from https://www.facebook.com/people/Environlao/100057583683885/?_rdc=2&_rdr#
- Erwin, W. (1976). *Participation management*. Atlanta: Georgia State University publishing.

- Infrasol. (2025). *Report on the implementtation of model wast collection service in Luang Prabang*. Luang Prabang: Infrasol Co.Ltd. <https://buuir.buu.ac.th/bitstream/1234567890/12618/1/Fulltext.pdf>
- Krudkaew, K. (2020). *Factors affecting the participation of people in solid waste management in the community of Plutaluang subdistrict administrative organization, Sattahip district, Chonburi province* [Master thesis, Sukhothai Thammathirat Open University]. <https://ir.stou.ac.th/bitstream/123456789/13322/1/2643002294.pdf>
- Montgomery, D. C., Vining, E. A., & Peck, G. G. (2012). *Introduction to Linear Regression Analysis*. (5th ed). Canada: John wiley & sons.
- Mushtak, A. K. (2012). Multivariate statistical analysis. *British journal of science*, 6(1), 55-66.
- Putti, J. M. (1978). Work values and organizational commitment: A study in the Asian context. *Human Relation*, 42(3), 275-288.
- Pansuwan, P. (2016). *Knowledge and attitude the solid waste management of the people in Nongthaphan subdistrict administration organization, Bankai Rayong province* [Master thesis,]. Burapha University
- Pengsa, P. (2023). *Solid waste management behavior of people in Ban Municipality, Muang district, Chon Buri province* [Master thesis, Burapha University]. https://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/61930037.pdf
- Somsamone, V. (2019). Community participation in waste management in Luangprabang World Heritage Town. *Souphanouvong University Journal*, 5(1), 15-24.
- Sutthison, K. (2019). *Factors affecting the participation of people in waste management at Dukoung subdistrict administration organization in Nonghi district, Roi-Et province* [Master thesis]. Rajabhat Maha SaraKham University <https://fulltext.rmu.ac.th/fulltext/2562/M127454/Sutthison%20Kriangkai.pdf>
- United Nations. (1981). *Yearbook of international trade statistics*. Washington D.C: United Nations publishing.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed). New York: Harper and Row Press.

ຕາຕະລາງ 1: ສະແດງເຖິງ ຈຳນວນ, ຄ່າສະເລ່ຍ, ຄ່າຜັນປ່ຽນມາດຕະຖານ ແລະ ລະດັບການປະຕິບັດໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອຂອງປະຊາຊົນ ຢູ່ເທດສະບານນະຄອນ ຫຼວງຜະບາງ ແຂວງຫຼວງຜະບາງ

ລ/ດ	ການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອ	n	$\bar{X}$	S.D	ລະດັບການປະຕິບັດ
1	ດ້ານການຫຼຸດຜ່ອນການນຳໃຊ້ (Reduce)	389	3.66	0.60	ປະຕິບັດໄດ້ດີ
2	ດ້ານການສ້ອມແປງໃໝ່ (Repair)	389	3.59	0.77	ປະຕິບັດໄດ້ດີ
3	ດ້ານການຫຼີກລ້ຽງ (Reject)	389	3.49	0.95	ປະຕິບັດໄດ້ດີ
4	ດ້ານການນຳໄປແປຮູບໃໝ່ (Recycle)	389	3.47	0.74	ປະຕິບັດໄດ້ດີ
5	ດ້ານການນຳໃຊ້ຊ້ຳ (Reuse)	389	3.32	0.67	ປະຕິບັດພໍໃຊ້ໄດ້
ລວມ		389	3.51	0.51	ປະຕິບັດໄດ້ດີ

ຕາຕະລາງ 2: ສະແດງເຖິງ ຈຳນວນ, ຄ່າສະເລ່ຍ, ຄ່າຜັນປ່ຽນມາດຕະຖານ ແລະ ລະດັບການມີສ່ວນຮ່ວມການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອ ຢູ່ເທດສະບານນະຄອນ ຫຼວງຜະບາງ ແຂວງຫຼວງຜະບາງ

ລ/ດ	ການມີສ່ວນຮ່ວມການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອ	n	$\bar{X}$	S.D	ລະດັບການມີສ່ວນຮ່ວມ
1	ການມີສ່ວນຮ່ວມດ້ານການຮັບຜິດປະໂຫຍດ	389	3.54	0.61	ຫຼາຍ
2	ການມີສ່ວນຮ່ວມດ້ານການປະຕິບັດງານ	389	3.47	0.63	ຫຼາຍ
3	ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນດ້ານການປະເມີນຜົນ	389	3.24	0.80	ປານກາງ
4	ການມີສ່ວນຮ່ວມດ້ານການຕັດສິນໃຈ	389	3.17	0.69	ປານກາງ

ລວມ		389	3.35	0.50	ປານກາງ
ຕາຕະລາງ 3: ສະແດງເຖິງ ຈຳນວນ, ຄ່າສະເລ່ຍ, ຄ່າຜັນປ່ຽນມາດຕະຖານ ແລະ ລະດັບຄວາມສຳຄັນໃນການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນ ໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອ					
ລ/ດ	ປັດໄຈການມີສ່ວນຮ່ວມ	n	$\bar{X}$	S.D	ລະດັບຄວາມສຳຄັນ
1	ປັດໄຈດ້ານທັດສະນະຄະດີ	389	3.63	0.66	ຫຼາຍ
2	ປັດໄຈດ້ານຜົນປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ຮັບ	389	3.55	0.67	ຫຼາຍ
3	ປັດໄຈດ້ານການມີອາສາສະໝັກ	389	3.49	0.62	ຫຼາຍ
4	ປັດໄຈດ້ານການສະໜັບສະໜູນຂອງລັດຖະບານ	389	3.47	0.59	ຫຼາຍ
5	ປັດໄຈດ້ານການໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານ	389	3.42	0.68	ຫຼາຍ
6	ປັດໄຈດ້ານຜູ້ນຳຊຸມຊົນ	389	3.37	0.67	ປານກາງ
ລວມ		389	3.49	0.44	ຫຼາຍ
ຕາຕະລາງ 4: ການປະເມີນປັດໄຈທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນໃນການບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອ ເຂດເທດສະບານນະຄອນ ຫຼວງພະບາງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ໂດຍລວມ (Y)					
Coefficients (ຄ່າສຳປະສິດຂອງສົມຜົນພະຍາກອນ)					
Model	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
(Constant)	0.886***	0.16		5.68	0.00
X ₁ (ປັດໄຈດ້ານການສະໜັບສະໜູນຂອງລັດຖະບານ)	0.210***	0.04	0.247	5.56	0.00
X ₂ (ປັດໄຈດ້ານຜົນປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ຮັບ)	0.096***	0.04	0.129	2.70	0.01
1 X ₃ (ປັດໄຈດ້ານຜູ້ນຳຊຸມຊົນ)	0.174***	0.03	0.233	5.11	0.00
X ₄ (ປັດໄຈດ້ານທັດສະນະຄະດີ)	-0.007 ^{ns}	0.03	-0.009	-0.21	0.84
X ₅ (ປັດໄຈດ້ານການມີອາສາສະໝັກ)	0.067 ^{ns}	0.04	0.084	1.65	0.10
X ₆ (ປັດໄຈດ້ານການໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານ)	0.176***	0.03	0.239	5.15	0.00
Dependent Variable: Y, Model: OLS by Enter method					
R ² =0.7636; N=389, F=87.636 (Sig.=0.0000), Durbin-Watson=2.074					